

**Nd.**

**359. Nefndarálit**

**[147. mál]**

um frv. til l. um ráðstafanir vegna sjávarútvegsins.

Frá 1. minni hl. sjávarútvegsnefndar.

Sjávarútvegsnefnd varð ekki sammála um afgreiðslu frumvarpsins. Stuðningsmenn ríkisstjórnarinnar í nefndinni vildu samþykkja frumvarpið óbreytt, en ég kaus að skila sérstöku álit og gera grein fyrir afstöðu minni til málsins.

Samkv. frv. er gert ráð fyrir, að ríkissjóður greiði sérstakar uppbætur á fiskverð á árinu 1967, sem áætlað er að nemi um 100 milljónum króna. Þá er gert ráð fyrir, að ríkið leggi fram 140 milljónir króna á árinu 1967 til greiðslu á verðbótum á útfluttar frystar fiskafurðir samkv. sérstökum reglum tilgreindum í frumvarpinu. Og loks er gert ráð fyrir samkv. frv., að þeim 80 millj. kr., sem ákveðið var að verja til stuðnings sjávarútveginum við afgreiðslu fjárlaga fyrir yfirstandandi ár, skuli varið í aðalatriðum á sama veg og gert hefur verið undanfarin ár með sams konar greiðslur.

Sá stuðningur við sjávarútveginn, sem ákveðinn er í frv., mun vera óhjákvæmlegur, eins og komið er hag þeirra þátta sjávarútvegsins, sem hér er um að ræða. Þannig mun t. d. það fiskverð, sem ákveðið hefur verið, að meðtöldum þeim greiðslum, sem frá ríkinu eiga að koma, sízt vera of hátt. Miklu líklegra er, að það sé enn allt of lágt, til þess að bátaútvegur landsmanna geti talizt hafa viðunanlegan rekstrargrundvöll og sjómenn bátaflotans sambærileg launakjör á við aðra í landinu.

Það hlýtur að vekja athygli allra, sem um atvinnu- og fjárhagsmálefni hugsa, að núverandi ríkisstjórn skuli nú, eftir sjö ára viðreisn og einstakt góðæri til lands og sjávar og sérstaklega hagstæð kjör á erlendum mörkuðum fyrir íslenskar útflutningsvörur, koma fram með frv. á Alþingi um viðtækar uppbótargreiðslur til atvinnuveganna. Uppbótargreiðslurnar til sjávarútvegsins eru þó í rauninni orðnar mun meiri en þetta frv. bendir til. Í stórum dráttum munu uppbótargreiðslur til sjávarútvegsins nú vera orðnar sem hér segir:

|   |                |
|---|----------------|
| Uppbótargreiðslur samkv. frv. ....  | 320 millj. kr. |
| Greiðslur vegna váttryggingarkerfis .....   | 200 — —        |
| Uppbætur til togara í gegnum aflatryggingasj. og ríkissj. um  | 60 — —         |
| Verði verðlækkun á frystum fiski 20% árið 1967, eins og eigendur frystihúsa áætla, hækka bætur samkv. frv. um ..... | 60 — —         |

Samtals 640 millj. kr.

|  |         |
|--|---------|
| Niðurgreiðslur á vöruverði í landinu, miðað við núgildandi greiðslur, allt árið um ..... | 850 — — |
| Útflutningsuppbætur á landbúnaðarvörur .....   | 250 — — |

Samtals munu því upp- og niðurgr. á árinu 1967 nema um 1740 millj. kr.

Hér er því orðið um allálitlegt millifærslu- eða uppbótakerfi að ræða.

Þegar núverandi ríkisstjórn hóf viðreisnarstefnu sína fyrir rúmum 7 árum, lýsti hún því yfir, að hennar aðalstefnumál í efnahagsmálum væri að afnema alla styrki og uppbætur til atvinnuveganna. Þannig hefur þá farið um þetta aðalstefnumál stjórnarinnar.

En uppbótargreiðslurnar eru þó ekki aðalatriði þessa máls. Það, sem miklu meira máli skiptir, er, að þrátt fyrir allar þessar greiðslur er ástand atvinnuveganna hið hághornasta í mörgum greinum.

Í sjávarútveginum blasir t. d. það við, að togaraútgerðin í landinu er að leggjast niður. Í upphafi viðreisnartímans, eða á árinu 1960, voru gerðir út 46 togarar í landinu. Hagur togaraútgerðarinnar var allgóður á árunum 1958 og 1959 eða árin áður en sjálf viðreisnin kom til. En nú eftir 7 ára viðreisn er togaraútgerðin í rús'um og eftir eru 16 skip í rekstri. Minni fiskibátum fer sífellt fækkandi, og rekstrartími þeirra styttest með hverju ári vegna vaxandi fjárhagsörðugleika. Þessi þróun í togaraútgerð og rekstri minni báta leiðir svo aftur til minnkandi hráefnis í fiskiðnaði og versnandi rekstraraðstöðu frystihúsa og fiskiðnaðarfyrirtækja.

Þessi óhagstæða þróun stafar fyrst og fremst af rangri og hættulegri stefnu ríkisstjórnarinnar í efnahagsmálum. Aðalatriði málsins eru þessi:

Ríkisstjórnin hefur gert hverja ráðstöfunina eftir aðra, sem leitt hefur af sér hækkanði verð innanlands. Hún hefur í reynd afnumið allt verðlagseftirlit og leyft stórfelldar hækkanir á álagningu og ýmiss konar þjónustu. Hún hefur í sífellu hækkað söluskatt og alls konar álögur. Hún hefur staðið fyrir hækku á raforku, fyrirskipað almenna vaxtahækkun, hækkað allar aukatekjur ríkissjóðs og staðið fyrir margvíslegum nýjum álögum. Allt hefur þetta ásamt með stjórnleysinu í fjárfestingar- og verðlagsmálum leitt til þeirrar óðaverðbólgu, sem allir þekkja. Og það eru afleiðingar þessarar óðaverðbólgu, sem bitna á framleiðsluatvinnuvegunum.

Stefna ríkisstjórnarinnar í málefnum sjávarútvegsins hefur beinlínis verið fjandsamleg. Þar til má m. a. nefna: Hækkun vaxta að þarflausu. Minnkun afurðalána úr 67% í 55%, en þau lán voru hagstæðust. Styttingu stofnlána. Sérstaka hækku á dráttarvöxtum. Margvíslegar hömlur, sem settar hafa verið til þess að torvelda kaup á nýjum fiskiskipum.

Við afgreiðslu þessa máls tel ég skylt að benda á, hvernig komið er hag undirstöðuatvinnuvegar þjóðarinnar eftir 7 ára viðreisnarstjórn. Þó að gjöful fiskimið,

hagstæðir erlendir markaðir og óhemju dagnaður íslenzkra sjómanna hafi ráðið því, að heildarfiskaflinn hafi farið vaxandi undanfarin ár og verðmæti aflans stórlega vaxið, þá hefur slíkt ekki gerzt vegna stjórnarstefnunnar, heldur þrátt fyrir hana. Hinar stórkostlegu síldveiðar hafa haldið þjóðarbúinu uppi, og þær framkvæmdir, sem unnar hafa verið hin síðari ár í síldariðnaði, og sú aukning fiskiskipastólsins, sem fram hefur farið, eiga rætur sínar að rekja til uppgripaaflans og hagstæðra markaða, en ekki í stefnu ríkisstjórnarinnar í atvinnumálum.

Frumvarpið, sem hér liggur fyrir, er sönnun á því, að viðreisnarstefnan hefur mistekizt. Eftir sjö ára viðreisn er millifærslukerfið jafnmikið og nokkru sinni fyrr. Af því ber að draga réttar ályktanir.

Alþingi, 15. marz 1967.

Lúðvík Jósefsson.